

MATE PARLOV (Split, 16. studenoga 1948. - Pula, 29. srpnja 2008.)

Odlazak legende

PRESTALO JE KUCATI SRCE BOKSAČKOG ŠAMPIONA KOJI JE BIO VIŠESTRUKI PRVAK DRŽAVE, OLIMPIJSKI POBJEDNIK, DVOSTRUKI PRVAK EUROPE I PRVAK SVIJETA, A U PROFESIONALNOM BOKSU PRVAK EUROPE I SVIJETA

Piše **Zvonimir Bušić**

Mate Parlov rodio se u Splitu 16. studenoga 1948. godine, da bi se s roditeljima, kao 12-godišnji dječak, doselio u Pulu. U studenome 1964. prvi se put pojavio u Boksачkom klubu *Pula*. Prve elemente boksa naučio je od trenera Alde Banovca, tada najuspješnijeg pulskog boksača. Nešto kasnije trener mu je bio Aldo Buršić koji ga je trenirao i tijekom amaterske karijere. Prvi meč i pobjedu ubilježio je 1965. godine u srednjoj kategoriji u susretu s BK *Slavijom* iz Banje Luke. Taj mu je uspjeh omogućio da trenira i nastupa u ekipi u kojoj je bio njegov idol i trener Aldo Banovac. U početku, na domaćim ringovima, samo je jedan boksač imao pozitivnu bilancu u susretima s Parlovom - bio je to Vladimir Premuš, koji ga je pobijedio u pet od devet susreta.

Prvi i jedini nokaut

Nakon trogodišnjeg boksačkog staža Mate Parlov je toliko brzo napredovao da je već 1968. nastupio na najvećem međunarodnom športskom natjecanju, Olimpijskim igrama u Meksiku. Boksajući u srednjoj kategoriji u četvrtfinalu ga je pobijedio Englez Chris Finnegan koji je osvojio zlatnu medalju. Godinu kasnije nastupio je u Bukureštu na Europskom prvenstvu. U četvrtfinalu je pobijedio tada poznatog poljskog boksača Janusza Gortata, tada ponajboljeg europskog borca u toj kategoriji, s kojim se kasnije često susretao na velikim natjecanjima. Moglo bi se reći da je ta pobjeda bila presudna za daljnju uspješnu karijeru Mate Parlova. U polufinalu je glatko pobijedio Finca Reimu Virtanena, ali je u finalu bolji bio ruski majstor Vladimir Tarasenko.

Parlov se iznimno brzo priključio svjetskoj boksačkoj eliti, no karijera mu nije bila posuta samo ružama, o čemu svjedoči dvoboj u Pančevu u ožujku 1970. godine. U dvoboju reprezentacija Jugoslavije i Njemačke DR, Parlova je nokautirao Hans Brauske. To je bio jedini nokaut koji je doživio i posljednji poraz u ama-

terskoj konkurenciji. Svaki takav događaj donosio je Parlovu novu kvalitetu, a jedna od njih bila je da u borbi izbjegava srljanje u želji da je što prije dovrši.

Prvi veliki trofej

S novim iskustvima koja je stekao u domaćim i stranim ringovima Parlov je kao istinska športska veličina otišao na Europsko prvenstvo u Madrid 1971. godine. Na putu do naslova najboljega na Starom kontinentu svladao je iznimno dobre boksače: Rusa Meteljeva, Poljaka Gortata, Rumunja Stumpa i u finalu Nijemca Ottomara Sachsea. Tako je osvojen prvi veliki naslov koji će mu kasnije donijeti epitet najuspješnijeg hrvatskog boksača. U tadašnjim novinama čitamo njegovu izjavu: *"Shvatio sam da sve ovisi o meni. U ringu nije nimalo zabavno. Nema slabih i jakih. Svi su opasni. Zbog čega u ring nespreman? Pripreme zahtijevaju mnogo truda, vježbanja, trčanja i dizanja tereta. Čovjeku se u prvi mah to ne mili, ali je svrsishodno ako si se već odlučio za boks"*.

Doček u Areni

Sudjelovanje Mate Parlova na Olimpijskim igrama 1972. godine u Münchenu jedna je od najljepših priča hrvatskog boksa, pa i našeg športa uopće. Na putu do finala Parlov je imao tri dvoboja - suparnik u četvrtfinalu, Argentinac Miguel Angel Cuello, nije se pojavio u zakazano vrijeme.

Finale protiv Kubanca Gilberta Carrilla ušlo je u antologiju povijesti svjetskog boksa kao jedan od najboljih i najdra-

matičnijih mečeva uopće. Na povratku u Pulu priređen mu je veličanstven doček u Areni, u kojoj se okupilo oko 15.000 ljudi.

Iduće je godine u Beogradu obranio naslov europskog prvaka. Na tom je natjecanju lako izašao na kraj sa Škotom Michaelom Imriejem i Englezom Williamom Knightom, dok su znatno teži suparnici bili Rus Oleg Korotajev i u finalu Poljak Janusz Gortat. Meč s Ko-

Proglašenje Mate Parlova pobjednikom nakon finalnog meča olimpijskog turnira u Münchenu 1972. godine

M. Parlov sa svojim trofejima

Meč za naslov svjetskog profesionalnog prvaka s Marvinom Luisom Camelom 1980. godine

rotajevom prekinut je zbog obostrane ozljede arkade. Prema tadašnjim pravilima suci su pobjednikom proglasili borca koji je do tog trenutka bio bolji, a to je bio Parlov. U finalu se susreo s Gortatom, s još nezaliječenom ozljedom arkade, i pobijedio. Tako je obranio naslov s Europskog prvenstva u Madridu 1971. godine.

Na I. svjetskom boksačkom prvenstvu u Havani 1974. godine Parlov je ponovno bio najbolji u svojoj kategoriji. Nakon pobjede u 1. kolu borio se s domaćim borcem Gilbertom Carrillom, finalistom Olimpijskih igara u Münchenu, kojeg je bodrilo 14.000 gledatelja. Parlov je ipak pobijedio, iako je u prvoj rundi doživio dva nokdauna. U drugoj je rundi uslijedila rijetko viđena serija udaraca s obje strane, u trećoj je Parlovu je ozlijeđena arkada, a Carrillo se našao na podu. U finalu turnira Parlov je pobijedio Korotajeva i tako prvi put postao amaterski prvak svijeta.

Odbačeni profesionalac

Odluka Mate Parlova da prijeđe u profesionalce izazvala je veliku buru. Prijeteća priopćenja sportskih organizacija obušila su se na dojučerašnjeg idola. Službeno je zatražena i zabrana njegovih profesionalnih dvoboja u Jugoslaviji. Parlov je bio pred prvim porazom izvan ringa, gotovo prikovan na stup srama. Mnogi nisu mogli ili nisu htjeli shvatiti da on u amaterskom boksu više ništa nije mogao dobiti, nego samo izgubiti.

Ipak, Boksački klub *Rijeka* prvi je profesionalni meč Mate Parlova organizirao u Opatiji.

Pred 3000 gledatelja, 31. svibnja 1975. godine Parlov je u trećoj rundi nokautirao Talijana Lazzarija. U borbi za naslov profesionalnog boksačkog prvaka Europe u poluteškoj kategoriji Parlov je u Beogradu 10. srpnja 1976., pred 30.000 gledatelja, tehničkim nokautom u 11. rundi pobijedio tadašnjeg prvaka Talijana Domenica Adinolfija. Naslov prvaka Europe obranio je tri puta. Meč u Milanu 7. siječnja 1978. s Argentincem Miguelom Cuellom za profesionalnog prvaka

Hrvatski športaš stoljeća

Mate Parlov imao je u amaterskoj konkurenciji ukupno 310 borbi, a od toga je zabilježio 291. pobjedu, 13. poraza i šest neodlučenih rezultata. U profesionalnom je boksu nastupio u 28 borbi. Pobijedio je 24 puta, triput je poražen, a jedan je dvoboj bio neodlučen.

Za državnu je reprezentaciju Jugoslavije nastupio 18 puta. Zabilježio je 17 pobjeda i jedan poraz.

Sve je uspjehe ostvario u poluteškoj kategoriji.

Na Olimpijskim igrama 1972. u Münchenu osvojio je zlatnu medalju.

Na Svjetskom prvenstvu 1974. u Havani osvojio je zlatnu medalju.

Na Europskom prvenstvu 1969. osvojio je srebrnu medalju, a na prvenstvima 1971. i 1973. zlatnu medalju.

U razdoblju od 1967. do 1974. osvojio je osam naslova prvaka države zaredom.

U profesionalnoj karijeri naslov europskog prvaka u poluteškoj kategoriji osvojio je 1976., a svjetskog prvaka po WBC-u 1978.

U anketi *Sportskih novosti* najboljim je športašem Jugoslavije proglašen 1971., 1972. i 1974.

U anketi Hrvatske televizije 2000. godine proglašen je hrvatskim športašem stoljeća.

svijeta po WBC verziji Parlov je dobio u devetoj rundi. Titulu je izgubio 2. prosinca 1978. u Marsali na Siciliji u dvoboju s izazivačem, Amerikancem Marvinom Johnsonom.

Najtrofejniji hrvatski boksač svih vremena

Zahvaljujući vrhunskim rezultatima u amaterskom i profesionalnom boksu koje je Mate Parlov ostvario u svojoj 15-godišnjoj karijeri, možemo ga svrstati u red najboljih športaša koje smo ikada imali. Nesvakidašnja, burna sportska karijera uvijek će uzbuđivati prijatelje športa. Njemu se pljeskalo, skandiralo, izmišljalo nadimke, o njemu su napisani brojni članci i nekoliko knjiga. Njegovi su nastupi nadahnuli ljude da skladaju pjesme, stvaraju likovna djela s motivima boksa i snimaju filmove o toj plemenitoj vještini. Ta neprispodobiva sportska i životna priča navela je zagrebački ilustrirani sportski tjednik - *SN reviju* da priredi njegovu romansiranu biografiju u stripu. Bio je to strip pod nazivom *Treći udarac gonga* s crtežima Stanka Bešlića i tekstom zagrebačkog sportskog novinara Drage Marovića. Kada se prestao baviti športom, Parlov je u Puli otvorio kafić "Kafe bar Mate".

Brojne su priče o njegovom samozatajnom životu i umjetničkoj prirodi. Nemilosrdna je bolest brzo uništila njegovo veličanstveno tijelo, no djela vrhunskog športaša ostaju i vječno će nas fascinirati.

Borbu s Carrillom u finalu olimpijskog turnira 1972. godine ništa ne može zasjeniti. U njoj je sadržano sve: iznimna vještina, nadljudska snaga i duh koji graniči s izvanzemaljskim.

Literatura

1. Ladavac, P. (1976). 30. godina pulskog boksa 1946 - 1976. Pula: Boksački klub Pula
2. Zvrko, R. (1978). Zlatne rukavice Mate Parlova . Sisak: GIRO Joža Rožanković
3. Bušić, Z. (1998). Šampioni hrvatskog i svjetskog boksa. Zagreb: Bušić, Z. i Hrvatski sportski muzej